

Sygn. akt III APa 11/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun

Sędziowie: SSA Elżbieta Kunecka

SSA Irena Różańska – Dorosz spr.

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej we W.**

przeciwko **Marszałkowi Województwa (...) działającego za (...) Wojewódzki Urząd Pracy - Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z siedzibą w W.**

przy udziale interwenienta ubocznego Komisji Zakładowej (...)

o zapłatę roszczeń pracowniczych z tytułu odpraw pieniężnych

na skutek apelacji Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej we W. oraz interwenienta ubocznego Komisji Zakładowej (...)

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 grudnia 2015 r. sygn. akt VII P 50/15

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, a dalej idący wniosek w tym zakresie oddala.**

UZASADNIENIE

Syndyk masy upadłości (...) S.A. we W. w upadłości likwidacyjnej - wniosła o zasądzenie od strony pozwanej - Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. reprezentowanego przez Marszałka Województwa (...) we W. początkowo kwoty 5.793.982,66 zł, a po ograniczeniu powództwa kwoty 4.414.611,07 zł tytułem odpraw pieniężnych dla pracowników w związku z niewypłacalnością pracodawcy skutkującą niezaspokojeniem żądanych roszczeń z powodu braku środków finansowych w związku z zaprzestaniem działalności przez pracodawcę oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 19 sierpnia 2015 r. interwencję uboczną po stronie powoda zgłosiła Komisja Zakładowa (...) w spółce (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej we W. wnosząc o uznanie powództwa w całości i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz interwenienta ubocznego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo odnośnie kwoty 4.414.611,07 zł, umorzył postępowanie w pozostałym zakresie i zasądził od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to oparł Sąd Okręgowy na następujących ustaleniach faktycznych:

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej VIII Wydział Gospodarczy d/s Upadłościowych i Naprawczych ogłosił upadłość (...) S.A. z siedzibą we W. obejmującą likwidację majątku dłużnika (sygn. akt VIII GU 291/13). Postępowanie to było postępowaniem wtórnym w stosunku do postępowania upadłościowego wszczętego przez Sąd Gospodarczy Numer 1 Donostia (San Sebastian, Hiszpania) w dniu 19 listopada 2013 r. (sygn. akt 976/2013).

Postanowieniem z dnia 22 maja 2014 r. Sędzia - Komisarz Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu (sygn. akt VIII GUp 9/14) zezwolił wyznaczonemu Syndykowi na dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa do dnia 31 sierpnia 2014 r. z możliwością przedłużenia tego zezwolenia, jednak nie dłużej niż do czasu jego sprzedaży w całości lub części jego zorganizowanej. Zgoda ta była przedłużana kolejnymi postanowieniami na dalsze okresy, ostatecznie do dnia 17 kwietnia 2015 r., zgodnie z treścią uchwały Rady Wierzycieli z dnia 23 marca 2015 r. We wskazanym okresie Syndyk prowadził przedsiębiorstwo, wykonywał działalność produkcyjną i wywiązywał się z bieżących zobowiązań w stosunku do podmiotów zewnętrznych oraz pracowników.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu VIII Wydział Gospodarczy d/s Upadłościowych i Naprawczych (sygn. akt VIII GUp 9/14) odwołał dotychczasowego Syndyka - T. K. i do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w tym przedmiocie ustanowił Zarządcę Tymczasowego w osobie A. Ł..

W związku z faktycznym zaprzestaniem prowadzenia działalności w dniu 17 kwietnia 2015 r. z wszystkimi pracownikami (728 osób) rozwiązano umowy o pracę w dniu 30 kwietnia 2015 r. z przyczyn nie dotyczących pracowników. Pracownicy otrzymali 30% przysługujących im na mocy zakładowego układu zbiorowego pracy odpraw pieniężnych.

W dniu 14 maja 2015 r. Zarządca Tymczasowy A. Ł. złożyła wniosek o wypłatę roszczeń pracowniczych z tytułu odpraw pieniężnych w związku z niewypłacalnością pracodawcy skutkującą niezaspokojeniem powyższych roszczeń z powodu braku środków finansowych w związku z zaprzestaniem działalności przez pracodawcę.

Pismem z dnia 3 czerwca 2015 r. strona pozwana przekazała informację o odmowie wypłaty zgłoszonych roszczeń z uwagi na przekroczenie okresów referencyjnych określonych w art. 12 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U.2014.272).

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy oddalił zażalenie Syndyka T. K. na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 17 kwietnia 2015 r. o odwołaniu jej jako Syndyka strony powodowej. Postanowieniem z dnia 3 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu VIII Wydział Gospodarczy d/s Upadłościowych i Naprawczych powołał Syndyka masy upadłości w osobie A. Ł..

Upadła Spółka w toku prowadzonej działalności gospodarczej, na zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań zawarła następujące umowy zastawu rejestrowego: umowę zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy i praw z dnia 12 października 2010 r. ustanowioną na zbiorze rzeczy ruchomych i zbywalnych praw majątkowych wchodzących w

skład przedsiębiorstwa upadłego - o wartości 198.869.500 zł; umowę zastawu rejestrowego na prawie ochronnym na znaku towarowym M. wpisanym do rejestru znaków towarowych pod numerem (...) z obowiązkiem rozszerzenia na nowo nabywane przez zastawcę prawa ochronne; umowę zastawu rejestrowego na zapasach produktów zastawcy, półproduktów oraz innych części i elementów wykorzystywanych przy produktach zastawcy - o wartościach na dzień ustanowienia zastawu 64.980.000 zł i 100.351.000 zł; umowę zastawu rejestrowego na wierzytelnościach z rachunków bankowych prowadzonych na rzecz zastawcy przez (...) S.A. oraz przez pozostałe banki.

Nieruchomości upadłej spółki obciążone są wieloma hipotekami. Wierzytelności zgłoszone w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku dłużnika wynoszą łącznie 512.740.857,16 zł.

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy z kwietnia 1998 r. obowiązującym w (...) S.A. pracodawca zobowiązał się do wypłacenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy odprawy pieniężnej w zależności od stażu pracy w wysokościach od jednomiesięcznego do dwunastomiesięcznego wynagrodzenia.

W dniu 6 listopada 2015 r. doszło do sprzedaży zakładu (...) S.A. we W. spółce z o.o. (...) za kwotę 95.000.000 zł. Część ceny sprzedaży w wysokości 5.000.000 zł, zgodnie z umową przedwstępną sprzedaży z dnia 21 września 2015 r. oraz uchwałą nr (...) Rady Wierzycieli z dnia 21 lipca 2015 r. została przekazana na odprawy pracownicze.

Strona powodowa wypłaciła pracownikom w liczbie 728 osób łącznie kwotę w wysokości 9.270.926,49 zł tj. 62% należnych odpraw wynikających z zakładowego układu zbiorowego pracy. Wysokość odpraw pieniężnych przysługujących na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników wyniosła 5.793.982,66 zł.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odmowna decyzja strony pozwanej w zakresie wypłaty odpraw pieniężnych na rzecz 728 pracowników (...) S.A. była zgodna z przepisami ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U.2014.272 ze zm.), a zatem powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie należało ustalić kiedy nastąpiła niewypłacalność pracodawcy, a w konsekwencji określić od jakiej daty należy liczyć termin na wystąpienie przez Syndyka masy upadłości do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z wnioskiem o wypłatę pracownikom stosowych świadczeń.

Z ustaleń faktycznych wynika, że strona powodowa w dniu 14 maja 2015 r. wystąpiła do strony pozwanej z wnioskiem o wypłatę roszczeń pracowniczych z tytułu odpraw pieniężnych w związku z niewypłacalnością pracodawcy na rzecz 728 pracowników, z którymi rozwiązano umowy o pracę z przyczyn nie leżących po stronie pracowników w kwocie 5.793.983 zł jako podstawę wskazując art. 11 w zw. z art. 8a i art. 12 ust. 2 pkt 2d) wymienionej ustawy. Zgodnie z art. 11 ustawy zaspokajane są roszczenia pracowników, o których mowa w art. 10, a także byłych pracowników oraz uprawnionych do renty rodzinnej członków rodziny zmarłego pracownika lub zmarłego byłego pracownika. Z kolei przepis art. 12 ust. 2 pkt 2 d) stanowi, że zaspokojeniu ze środków Funduszu podlegają należności główne z tytułu przysługujących pracownikowi na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy odprawy pieniężnej przysługującej na podstawie przepisów ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Roszczenia z tego tytułu podlegają zaspokojeniu, jeżeli ustanie stosunku pracy nastąpiło w okresie nie dłuższym niż 9 miesięcy poprzedzających datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy lub w okresie nie dłuższym niż 4 miesiące następujące po tej dacie (art. 12 ust. 5 w/w ustawy).

Tymczasem upadłość (...) S.A. obejmująca likwidację majątku została ogłoszona postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 18 lutego 2014 r. i była to upadłość wtórna w stosunku do upadłości ogłoszonej w dniu 19 listopada 2013 r. przez Sąd Gospodarczy w San Sebastian w Hiszpanii. Przyjmując zatem, że datę niewypłacalności stanowi data postanowienia o ogłoszeniu upadłości uznać należało, że roszczenia strony powodowej z tytułu odpraw nie podlegają zaspokojeniu ze środków Funduszu, gdyż zostały przekroczone terminy przewidziane w art. 12 ust. 5 w/w ustawy, a mianowicie doszło do uchybienia terminu czterech miesięcy zakreślonego tym przepisem między

okresem wystąpienia niewypłacalności pracodawcy, a datą rozwiązania stosunków pracy z pracownikami. Zarówno między datą pierwszego postanowienia o ogłoszeniu upadłości (19 listopada 2013 r.), czy też wtórnego postępowania upadłościowego (18 lutego 2014 r.), a rozwiązaniem umów o pracę tj. 30 kwietnia 2015 r. upłynął okres dłuższy niż 4 miesiące zatem nie zostały spełnione przesłanki wymienione we wskazanym przepisie.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy zauważył, że w niniejszej sprawie mimo ogłoszenia upadłości (...) S.A. za zgodą Sędziego - Komisarza była prowadzona działalność gospodarcza ostatecznie do dnia 17 kwietnia 2015 r. W tym okresie pracownicy otrzymywali na bieżąco należne im wynagrodzenia do dnia rozwiązania umów o pracę 30 kwietnia 2015 r., a nadto w maju 2015 r. otrzymali 30% należnych odpraw pieniężnych przysługujących im na mocy postanowień zakładowego układu zbiorowego pracy, wynoszących nawet do 12-krotności wynagrodzenia danego pracownika.

W toku procesu doszło do sprzedaży zakładu spółce z o.o. (...) we W. za kwotę 95.000.000 zł. Część ceny sprzedaży w wysokości 5.000.000 zł, zgodnie z uchwałą nr 02/07/2015 Rady Wierzycieli z dnia 21 lipca 2015 r. oraz umową przedwstępną sprzedaży z dnia 21 września 2015 r. została przekazana na odprawy pracownicze. Pracownikom wypłacono kolejną część należnych odpraw. Łącznie, na dzień wyrokowania tj. 30 grudnia 2015 r., strona powodowa wypłaciła 728 pracownikom kwotę w wysokości 9.270.926,49 zł czyli 62% należnych odpraw wynikających z zakładowego układu zbiorowego pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego niewypłacalność nie jest stanem niezmiennym i może występować kilkakrotnie. Zgodnie bowiem z art. 8a ust. 1 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy niewypłacalność pracodawcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1, zachodzi również w razie niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę, trwającego dłużej niż 2 miesiące. Natomiast według ust. 2 art. 8a datą wystąpienia niewypłacalności pracodawcy jest dzień upływu terminu, o którym mowa w ust. 1. Syndyk powołując się na ten przepis wystąpił z wnioskiem o wypłatę roszczeń pracowniczych już w dniu 14 maja 2015 r., co w ocenie Sądu Okręgowego powoduje, że wniosek jest przedwczesny, albowiem w świetle zacytowanych przepisów i zgodnie z zeznaniami samej Syndyk termin niewypłacalności należało liczyć od dnia 30 kwietnia 2015 r. tj. od rozwiązania stosunków pracy z pracownikami i wypłacenia im należnych wynagrodzeń oraz części odpraw pieniężnych. Za datę niewypłacalności uznać zatem należało dzień 1 lipca 2015 r. Nawet gdyby datę niewypłacalności wskazaną w art. 8a ustawy liczyć od faktycznego zaprzestania działalności to również wówczas wniosek Syndyka jest przedwczesny, gdyż data ta przypada na dzień 18 czerwca 2015 r.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2d) ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy zaspokojeniu ze środków z Funduszu podlegają należności główne z tytułu odprawy pieniężnej przysługującej na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a więc w ograniczonej wysokości. Zgodnie z art. 8 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. wysokość odpraw waha się od jedno - do trzymiesięcznego wynagrodzenia w zależności od stażu pracy u danego pracodawcy i tylko do wypłaty odpraw pieniężnych w takiej wysokości jest zobowiązany Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W niniejszej sprawie 728 pracownikom (...) S.A. zostały przyznane odprawy pieniężne na podstawie postanowień zakładowego układu zbiorowego pracy, a nie taki jest cel ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Podkreślić należy, że Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest państwowym funduszem celowym, do którego zastosowanie mają przepisy ustawy o finansach publicznych, zatem nie można przepisów dotyczących Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych interpretować rozszerzająco.

Z ustaleń faktycznych wynika, że strona powodowa na dzień wyrokowania wypłaciła zwolnionym pracownikom kwotę 9.270.926 zł tytułem odpraw pieniężnych, co łącznie stanowi 62% należnych odpraw wypłaconych na podstawie zakładowego układu zbiorowego pracy.

W tej sytuacji w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do dochodzenia żądanej kwoty z tytułu odpraw, gdyż roszczenie którego można dochodzić od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zostało zaspokojone. Nie można bowiem dokonywać sztucznego podziału wypłaconych środków finansowych wskazując, że nie stanowią one kwoty odpraw należnych z Funduszu tylko dalszą część odpraw należnych z zakładowego układu zbiorowego pracy.

Wobec powyższego Sąd uznał, że brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia powództwa i zasądzenia dochodzonych od strony pozwanej należności z tytułu odpraw na rzecz wskazanych 728 pracowników dlatego w tym zakresie tj. co do kwoty 4.414.611,07 zł powództwo zostało oddalone, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt I sentencji wyroku. W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy umorzył postępowanie zgodnie z art. 355 k.p.c. wobec jego cofnięcia z zrzeczeniem się roszczenia oraz zasądził od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami strona powodowa i interwenient uboczny.

Strona powodowa zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1. art. 12 ust. 5 w zw. z art. 8a ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu wyrażającym się w uznaniu, że:

a). termin, w jakim syndyk złożył wniosek o wypłatę świadczeń dla byłych pracowników upadłego (...) S.A., jest przedwczesny, gdy tymczasem jest on obliczony prawidłowo, zaś stan niewypłacalności warunkujący skorzystanie z uprawnień ustawowych bezspornie trwał przez cały okres zawisłości niniejszej sprawy,

b). termin wskazany w przepisie art. 12 ust. 5 ustawy nie dotyczy daty złożenia wniosku przez uprawnionego do żądania świadczenia, lecz okresu za jaki Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wypłaca świadczenie,

c). termin, w jakim doszło do niewypłacalności upadłego (...) S.A., od którego należało liczyć czas na złożenie wniosku do Funduszu, jest tożsamy z datą ogłoszenia upadłości tego pracodawcy,

2. art. 12 ust. pkt. 2d) ustawy, polegający na jego niewłaściwym zastosowaniu wyrażającym się w uznaniu, że:

a). roszczenie, jakiego można dochodzić od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zostało zaspokojone poprzez dokonanie przez syndyka wypłaty 62% odpraw, gdy tymczasem brak było podstaw do takiego ustalenia,

b). podział kwot należnych byłym pracownikom (...) S.A. dokonany przez syndyka na pochodzące od Funduszu i z tytułu obowiązywania zakładowego układu zbiorowego pracy, ma charakter sztuczny, gdy tymczasem przepis ten nie zakłada w ogóle sytuacji podziału kwot należnych od Funduszu, jako że ten i tak odpowiada w ograniczonej wysokości,

c). syndyk dokonał interpretacji przepisów dotyczących wypłat z Funduszu w sposób rozszerzający, gdy tymczasem roszczenie syndyka w niniejszej sprawie obejmuje wyłącznie zakres odpowiedzialności Funduszu.

II. przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wydane orzeczenie tj.:

3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, t.j.:

a). dowolną a nie swobodną ocenę zebranych dowodów z dokumentów w trakcie ustalania terminu niewypłacalności upadłej spółki i ustalenie 3 alternatywnych terminów niewypłacalności - co dla interpretacji terminu w jakim syndyk złożył wniosek o wypłatę świadczenia jest niewłaściwe i w przypadku sporu co do prawa uprawnia do stwierdzenia, że sąd nie rozpatrzył sprawy co do istoty,

b). dowolną a nie swobodną ocenę zebranych dowodów, która doprowadziła do błędów w ustaleniach faktycznych - w przypadku, gdyby Sąd I instancji oddalił powództwo z uwagi na spełnienie przez syndyka świadczenia w zakresie, w którym można go dochodzić od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (a nie jest to pewne, gdyż Sąd I instancji nie rozpoznał sprawy co do istoty, wskazując powody oddalenia powództwa alternatywnie a nie definitywnie) - poprzez uznanie, że wszyscy pracownicy uzyskali należne im odprawy w całości, gdy tymczasem syndyk wypłacił jedynie 62% odpraw (należnych pracownikom na zasadach określonych w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy),

4. art. 328 § 2 k.p.c. wyrażające się w :

a). niewskazaniu na czym miałyby polegać rozszerzająca interpretacja ustawy w kontekście naruszenia ustawy o finansach publicznych, ani jakie przepisy obu ustaw miały zostać naruszone poprzez ową interpretację, co stanowiło jedną z podstaw oddalenia powództwa,

b). niewskazaniu jaki termin niewypłacalności stanowi dla Sądu podstawę dla ustalenia terminu na złożenie wniosku do Funduszu i na jakiej podstawie Sąd ten termin ustalił,

c). nieodniesieniu się do wszystkich dowodów zaoferowanych przez strony, zgromadzonych w toku postępowania dowodowego, nieprzeprowadzeniu ich oceny, a jedynie w sposób wybiórczy i z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c. odniesieniu się do dowodów z przedstawionych w procesie dokumentów oraz całkowitym pominięciu zeznań świadków A. D., E. J. i E. P., którzy zeznawali na istotne w sprawie okoliczności i przyznali, że wypłacona przez syndyka część odpraw dotyczyła odpraw przysługującym pracownikom na podstawie zakładowego układu zbiorowego pracy,

5. art. 316 § 1 k.p.c. poprzez niezastosowanie tego przepisu w sytuacji, w jakiej zasadne byłoby uznanie, że syndyk złożył wniosek o wypłatę świadczeń od strony pozwanej zbyt wcześnie tj. w terminie innym niż ustawowy, przez co obowiązek zapłaty na rzecz syndyka zaktualizował się w toku sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz strony powodowej kosztów procesu za obie instancje, a nadto o zwolnienie strony powodowej od kosztów sądowych w całości.

Interwenient uboczny działający po stronie powodowej wniósł apelację w której zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez:

a). dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części, tj. m.in. imiennej listy płac 728 pracowników - wykaz odpraw pieniężnych nie-zaspokojonych po dniu niewypłacalności pracodawcy oraz wykazu wypłaconych odpraw, co w konsekwencji spowodowało, iż Sąd I Instancji uznał, że pracownicy strony powodowej, którzy zgodnie z układem zbiorowym pracy mieli otrzymać maksymalnie trzymiesięczne odprawy zostali zaspokojeni w całości, podczas gdy z dokumentów tych jednoznacznie wynika, iż pracownicy strony powodowej, którzy zgodnie z układem zbiorowym pracy mieli otrzymać maksymalnie trzymiesięczne odprawy nie zostali zaspokojeni w całości a otrzymali jedynie 62% należnych im odpraw,

b). brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, która doprowadziła do błędów w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że roszczenie,

którego można dochodzić od strony pozwanej zostało zaspokojone bowiem m.in. pracownicy strony powodowej, którzy zgodnie z układem zbiorowym pracy mieli otrzymać maksymalnie trzymiesięczne odprawy zostali zaspokojeni w całości podczas gdy pracownicy ci otrzymali jedynie 62% należnych im odpraw,

c). brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, tj. zeznań świadków A. D., E. J. i E. P. oraz zeznań przedstawiciela interwenienta ubocznego po stronie powoda L. B., którzy zeznawali na istotne w sprawie okoliczności i przyznali, że wypłacona przez stronę powodową część odpraw dotyczyła odpraw przysługujących pracownikom na podstawie zakładowego układu zbiorowego pracy w części innej niż wynikająca z przepisów ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy,

d). sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wyprowadzenie z dowodów dopuszczonych w sprawie faktu, że strona powodowa wypłaciła pracownikom upadłej spółki 62% odpraw pokrywających odprawy w maksymalnej wysokości należnej tym pracownikom na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, a w związku z tym faktem, że strona pozwana nie była zobowiązana do wypłaty tych odpraw z uwagi na ich uiszczenie przez stronę powodową, podczas gdy strona powodowa w pierwszej kolejności wypłaciła odprawy pracownikom w części a dopiero następnie złożyła stosowny wniosek o wypłatę należnych odpraw przez stronę pozwaną, co zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego przemawia za uznaniem, iż odprawy wypłacone w części przed złożeniem stosownego wniosku do strony pozwanej wypłacone były w zakresie części układu zbiorowego pracy przyznającej pracownikom upadłego odprawy wyższe niż wynikające z przepisów powołanej wyżej ustawy.

2. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez:

a). niewskazanie i niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa w zakresie uznania przez Sąd I Instancji, że nie można dokonywać przy wypłacie świadczeń pracowniczych podziału przekazanych pracownikom środków finansowych na część wynikającą z ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz na część należną ponad wysokość ustawową, a wynikającą z zakładowego układu zbiorowego pracy,

b). niewskazanie i niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa w zakresie uznania przez Sąd I Instancji, że na gruncie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy nie można zastosować interpretacji rozszerzającej przepisów tej ustawy,

c). niewskazanie na czym polegało zastosowanie przez stronę powodową interpretacji rozszerzającej w zakresie przepisów ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy i to w kontekście naruszenia ustawy o finansach publicznych, a co więcej niewskazanie odpowiednich przepisów prawa obydwu w/w ustaw, które miałyby zostać naruszone poprzez taką rozszerzającą interpretację, co stanowiło jedną z podstaw oddalenia powództwa,

d). niezawarcie w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd I Instancji odmówił zeznaniom przedstawiciela interwenienta ubocznego po stronie powoda L. B. oraz zeznaniom świadków A. D., E. J. i E. P. wiarygodności i mocy dowodowej.

3. art. 316 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, w której jak przyjął Sąd I Instancji strona powodowa złożyła wniosek o wypłatę świadczeń pracowniczych do strony pozwanej przedwcześnie, co oznaczałoby, iż obowiązek zapłaty świadczeń z tytułu odpraw stał się aktualny i wiążący w toku sprawy;

II. ***naruszenie prawa materialnego tj.:***

1. art. 11 i art. 12 ust. 5 w zw. z art. 8a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy polegające na przyjęciu, iż wniosek o wypłatę świadczeń skierowany do strony pozwanej

był przedwczesny i jako taki nie zasługiwał na uwzględnienie, podczas gdy w/w przepisy jak również inne przepisy tej ustawy nie regulują kwestii skuteczności złożonego przedwcześnie wniosku, a sama strona pozwana rozpatrzyła merytorycznie przedmiotowy wniosek, przez co uznać należy, iż został on złożony w sposób prawidłowy i nawet jeśli przedwcześnie, to powinien ulec rozpoznaniu.

2. art. 12 ust. 5 w zw. z art. 8a ust. 1 w zw. z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu:

a). poprzez uznanie że termin, w jakim doszło do niewypłacalności upadłej spółki (...) S.A. od jakiego należało liczyć czas na złożenie wniosku do Funduszu, jest tożsamy z datą ogłoszenia upadłości tego pracodawcy,

b). poprzez uznanie, że termin wskazany w art. 12 ust. 5 ustawy z 13 lipca 2006 r. dotyczy daty złożenia wniosku uprawnionego do żądania świadczenia, podczas gdy dotyczy on okresu w jakim musi dojść do ustania stosunku pracy w odniesieniu do zajścia stanu niewypłacalności jako przesłanki aktualizującej możliwość dochodzenia roszczenia od strony pozwanej,

3. art. 12 ust. 2 d) ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. polegający na jego niewłaściwym zastosowaniu wyrażającym się w uznaniu, że:

a). roszczenie o wypłatę odpraw skierowane do strony pozwanej zostało zaspokojone w całości poprzez dokonanie przez stronę powodową wypłaty 62% odpraw pracownikom upadłej spółki, podczas gdy brak było podstaw do takiego ustalenia,

b). nie można dokonywać przy wypłacie środków pracowniczych podziału przekazanych pracownikom środków finansowych na część wynikającą z ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz na część należną ponad wysokość ustawową, a wynikająca z zakładowego układu zbiorowego pracy, podczas gdy przepis ten, jak również inne przepisy ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. nie przewiduje sytuacji podziału tych kwot w ten sposób,

c). strona powodowa dokonała rozszerzającej interpretacji przepisów dotyczących wypłat dokonywanych przez stronę pozwaną, podczas gdy roszczenie o wypłatę skierowane do strony pozwanej dotyczyło jedynie świadczeń przewidzianych w ustawie z dnia 13 lipca 2006 r., a więc w zakresie obejmującym odpowiedzialność strony pozwanej za wypłatę świadczeń.

Wskazując na powyższe zarzuty interwenient uboczny wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej całej dochodzonej przez stronę powodową kwoty, zgodnie z żądaniem powództwa oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej i interwenienta ubocznego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, tj. w zakresie pkt. I i III wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania. Ponadto na podstawie art. 100 ust. 2 w zw. z art. 104 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wniósł o zwolnienie interwenienta ubocznego od kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym w całości.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację interwenienta ubocznego podzieliła podniesione przez niego zarzuty podkreślając, że zgodne z prawdą jest twierdzenie w zakresie pominięcia przez Sąd I instancji imiennej listy płac 728 pracowników - wykazu odpraw pieniężnych niezaspokojonych po dniu niewypłacalności pracodawcy oraz wykazu wypłaconych odpraw, co w konsekwencji spowodowało, że Sąd I instancji uznał, że pracownicy upadłej spółki, którzy zgodnie z układem zbiorowym pracy mieli otrzymać maksymalnie trzymiesięczne odprawy zostali zaspokojeni w całości, podczas gdy z przedmiotowych dokumentów wynika, że pracownicy, którzy mieli otrzymać maksymalnie trzymiesięczne odprawy nie zostali zaspokojeni w całości a otrzymali jedynie 62% należnych im odpraw. Strona powodowa podkreślała, że w pierwszej kolejności wypłaciła pracownikom odprawy należne im na podstawie zakładowego układu zbiorowego i nie jest to kwota tożsama z kwotą dochodzoną od strony pozwanej. Ponadto

trafne jest stwierdzenie interwenienta ubocznego odnośnie niewskazania przez Sąd na czym polegałoby naruszenie przez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ustawy o finansach publicznych a także odpowiednich przepisów prawa. Odnośnie naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, tj. art. 11, art. 12 ust. 5 w zw. z art. 8a ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy wskazać należy, że Sąd bezzasadnie stwierdził, że wniosek powoda skierowany do strony pozwanej był przedwczesny i nie zasługiwał na uwzględnienie, podczas gdy przepisy powołanej powyżej ustawy nie regulują kwestii skuteczności złożonego przedwcześnie wniosku, a sama strona pozwana rozpatrzyła merytorycznie ten wniosek (pismem z dnia 3 czerwca 2015 r. strona pozwana odmówiła wypłaty świadczeń nie wskazując przy tym, że odmowa wynika z faktu przedwczesności złożenia wniosku a z innych uchybień), z czego trafnie interwenient uboczny wywiódł, że został on złożony w sposób prawidłowy i powinien ulec rozpoznaniu.

Zdaniem syndyka sporne między stronami procesu było to, czy art. 8a ustawy znajduje zastosowanie w odniesieniu do skomplikowanej sytuacji, w jakiej znalazł się upadły. Wobec tego syndyk domagał się również uwzględnienia apelacji interwenienta ubocznego.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację strony powodowej wniosła o oddalenie w całości apelacji strony powodowej jako bezzasadnej oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotnej stawki minimalnej przewidzianej dla spraw z zakresu prawa pracy tj. (8.100,00 zł x 3) określonej Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w/s opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.615).

W uzasadnieniu odpowiedzi na apelację strony powodowej strona pozwana podniosła, że apelacja strony powodowej jest bezzasadna, a zarzuty w niej podniesione są nietrafne i bezpodstawne. Wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu i strona pozwana w całości zgadza się z rozstrzygnięciem Sądu orzekającego. Sąd Okręgowy w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy w sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń i wykładni normy prawnej art. 12 ust 2 pkt. d) oraz art. 8a ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U.2014.272 ze zm.) ustalił, że strona pozwana słusznie odmówiła wypłaty świadczeń z uwagi na przekroczenie okresów referencyjnych przewidzianych w ustawie o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

W odpowiedzi na apelację interwenienta ubocznego strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej, bowiem podniesione w niej zarzuty są nietrafne i bezpodstawne, gdyż wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu.

Strona powodowa w odpowiedzi na stanowisko strony pozwanej zawarte w odpowiedzi na apelację podniosła, że podtrzymuje stanowisko wyrażone w apelacji, zaprzeczając jednocześnie w całości stanowisku i twierdzeniom podnoszonym w odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacje strony powodowej i interwenienta ubocznego jako bezzasadne podlegały oddaleniu.

Na wstępie za nietrafny Sąd Apelacyjny uznał zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W literaturze i orzecznictwie ugruntowane jest bowiem stanowisko, że dla skuteczności tego zarzutu konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając. Skarżący może li tylko podnosić, posługując się argumentami prawnymi, że Sąd rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, a uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok SN z 18 czerwca 2004 r., II CK 369/03, LEX nr 174131).

Zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów nie może wszak odnieść zamierzonego skutku na tej tylko podstawie, że dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na względzie powszechne i obiektywne zasady doświadczenia życiowego, a indywidualne i subiektywne doświadczenia strony są od nich

odmienne (por. wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNP 2000/19/732). W wywiedzionych apelacjach skarżący - strona powodowa i interwenient uboczny - powinni byli zatem wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, ponieważ tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Samo zaś przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i odmiennej ich ocenie niż ocena Sądu nie jest w tym zakresie wystarczające.

Wiarygodność i moc dowodów jest oceniana przez Sąd według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wymaga nadto podkreślenia, że jeżeli wnioski wyprowadzone przez Sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena tego Sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby dawały się z niego wysnuć także wnioski odmienne (por. wyrok SN z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Nie ulega wątpliwości, że ocena dowodów prowadzi do zbudowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Jednocześnie prawidłowo ustalone fakty muszą być w sposób odpowiedni ocenione pod kątem prawa materialnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji zbierając materiał dowodowy, uczynił to bowiem w sposób prawidłowy w zakresie norm prawa procesowego i z uwzględnieniem dyrektywy wskazanej w treści art. 233 § 1 k.p.c. Wymaga zatem podkreślenia, że prawidłowość zaskarżonego wyroku wynika z poprawnego ustalenia faktów i na dokonaniu przez Sąd pierwszej instancji właściwej oceny stanu faktycznego pod kątem zastosowania przepisów prawa materialnego.

Niezależnie od powyższych rozważań odnoszących się do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych należy zauważyć, że istota sporu w rozpoznawanej sprawie nie dotyczy ustaleń faktycznych jako w rzeczywistości niekontrowersyjnych, ale wykładni przepisów art. 8a i art. 12 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy z dnia 13 lipca 2006 r. (t.j.:Dz.U.2016.1256).

W konsekwencji Sąd Apelacyjny oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Nietrafny jest także zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 328 § 2 k.p.c. Wadliwość uzasadnienia wyroku, aby mogła stanowić podstawę do skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. musiałaby być na tyle istotna, aby uniemożliwić Sądowi Apelacyjnemu przeprowadzenie kontroli instancyjnej (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2009 r., I UK 129/09, LEX nr 558286, z dnia 30 września 2008 r., II UK 385/07, Lex nr 741082 oraz z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000/5/100). Natomiast w rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny na podstawie uzasadnienia zaskarżonego wyroku był w stanie stwierdzić, jaki stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił i jakie przepisy prawa materialnego do jego oceny zastosował, co umożliwiało przeprowadzenie takiej kontroli. Należy również stwierdzić, iż z natury rzeczy sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywy wcześniej podjętego rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., II UK 148/09, LEX nr 577847).

Nie jest także trafny zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Na podstawie poglądów dominujących w doktrynie i orzecznictwie przyjąć należy, że nierozpoznanie istoty sprawy odnosi się do roszczenia będącego podstawą powództwa i zachodzi, gdy Sąd pierwszej instancji nie orzekł w ogóle merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego. Przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji dojdzie w szczególności w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie przedawnienia roszczenia, prekluzji lub braku legitymacji procesowej strony, której oceny Sąd drugiej instancji nie podziela. Oceny, czy Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000/12/483). Wbrew zarzutom apelujących Sąd Okręgowy

nie zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu, jaką stanowił art. 8a ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, co jasno wynika z treści rozważań prawnych zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c., po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. W przepisie tym chodzi o zasady dotyczące czasu orzekania, które mają za zadanie określenie momentu właściwego dla oceny stanu sprawy przez sąd przy wydaniu wyroku (zasada aktualności), stan sprawy może bowiem w toku procesu ulegać zmianom. "Stanem rzeczy" w rozumieniu tego przepisu są więc zarówno okoliczności faktyczne sprawy jak i przepisy prawa, na podstawie których ma być wydane rozstrzygnięcie (ich zmiana pomiędzy wytoczeniem powództwa a zamknięciem rozprawy). Omawiany przepis nie może natomiast stanowić podstawy do wysuwania zarzutów dotyczących zmiany przez sąd odwoławczy ustaleń poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub subsumcji ustaleń faktycznych do normy prawnej znajdującej zastosowanie w sprawie.

Wprawdzie Sąd Okręgowy przyjął, że zgłoszony przez syndyka w dniu 14 maja 2015 r. wniosek o wypłatę roszczeń pracowniczych był przedwczesny, a zatem zdaniem skarżących skoro roszczenie stało się wymagalne w toku sprawy, to winno ono zostać uwzględnione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego stanowisko Sądu Okręgowego o przedwczesności złożenia wniosku o wypłatę świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nie zasługuje na aprobatę.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miała okoliczność, że stosunki pracy z pracownikami zostały rozwiązane przez syndyka masy upadłości, a przyczyną wypowiedzenia umów o pracę była upadłość przedsiębiorstwa. Zgodnie z prawem upadłościowym i naprawczym z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Od tego momentu majątkiem przedsiębiorstwa zarządza syndyk, który w przeciwieństwie do pracodawcy nie ma na celu prowadzenia przedsiębiorstwa w celu osiągnięcia zysku. Jego głównym zadaniem jest wywiązanie się z zobowiązań upadłego przedsiębiorstwa wobec jego wierzycieli. Stan upadłości przedsiębiorstwa ma szczególny wpływ na stosunki pracownicze. W miejsce dotychczasowego pracodawcy wstępuje syndyk masy upadłości, jego odpowiedzialność za zobowiązania ze stosunku pracy łączącego dotychczasowego pracodawcę z pracownikami z mocy przepisów Kodeksu pracy jest ograniczona. Odpowiedzialność syndyka za zobowiązania ze stosunku pracy podlega ograniczeniu ze względu na "kondycję" ekonomiczną upadłego przedsiębiorstwa, syndyk prowadzi likwidację przedsiębiorstwa w ten sposób, aby z masy upadłości zaspokoić jak największą grupę wierzycieli. Cel ten realizuje zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U.2015.233 ze zm.).

Z niekwestionowanych ustaleń faktycznych wynika, że upadłość spółki akcyjnej (...) obejmująca likwidację majątku została ogłoszona w dniu 18 lutego 2014 r. i była to wtóra upadłość w stosunku do upadłości ogłoszonej w dniu 19 listopada 2013 r. przez Sąd Gospodarczy w Hiszpanii. Mimo ogłoszenia upadłości spółki za zgodą sędziego komisarza była prowadzona działalność gospodarcza do dnia 17 kwietnia 2015 r. W tym okresie należności pracownicze były regulowane na bieżąco aż do dnia rozwiązania umów o pracę - 30 kwietnia 2015 r., a po rozwiązaniu umów wypłacono pracownikom 30% należnych odpraw pieniężnych przysługujących im na podstawie regulacji wynikających z zakładowego układu zbiorowego pracy.

W dniu 14 maja 2015 r. syndyk powołując się na wystąpienie kolejnej niewypłacalności w związku z zaprzestaniem prowadzenia działalności gospodarczej wystąpił z wnioskiem do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o wypłatę roszczeń pracowniczych z tytułu odpraw pieniężnych. Pismem z dnia 3 czerwca 2015 r. FGSP poinformował o odmowie wypłaty zgłoszonych roszczeń podkreślając, że nie stwierdzono przesłanki niewypłacalności, o której mowa w art. 8a ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych.

Zgodnie z tym przepisem z niewypłacalnością pracodawcy mamy do czynienia również wówczas, gdy pracodawca nie zaspokaja roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności.

Wobec tego istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy mimo faktycznego zaprzestania działalności syndyk nie posiadał środków na zaspokojenie roszczeń pracowniczych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przyjęcia, że doszło do niewypłacalności pracodawcy wobec niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych już w dniu złożenia wniosku, a tym bardziej by doszło do niej z upływem dwumiesięcznego okresu faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę. Skoro w dniu 30 kwietnia 2015 r. rozwiązano z pracownikami umowy o pracę i wypłacono im należne wynagrodzenia, a następnie w maju 2015 r. wypłacono im 30% odpraw pieniężnych przysługujących im na podstawie zakładowego układu zbiorowego pracy. Ponadto o tym, że strona powodowa posiadała środki na wypłatę odpraw pracownikom świadczy uchwała Rady Wierzyteli z dnia 21 lipca 2015 r. z której wynika jednoznacznie, że w związku z zawarciem w dniu 17 kwietnia 2015 r. Warunkowej Przedwstępnej Umowy Sprzedaży z (...) sp. z o.o. we W. w zakresie sprzedaży znacznej części składników majątkowych upadłego, jak również w związku z wynegocjowaną w trakcie opracowywania umowy kwotą 5.000.000 zł, o którą zgodnie z § 7.4 przedmiotowej umowy powiększy cenę sprzedaży pod warunkiem przekazania tej kwoty na rzecz odpraw dla pracowników (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej t.j. w celem zaspokojenia roszczeń tych pracowników wynikających z kategorii pierwszej zgodnie z art. 342 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego.

Przepis art. 342 ust. 1 cyt. ustawy zalicza do wierzytelności i należności podlegających zaspokojeniu z funduszu masy upadłości "należności ze stosunku pracy", jednakże nie precyzuje, co należy rozumieć pod tym określeniem. Niewątpliwie pojęcie to nie obejmuje należności wynikających z innego stosunku prawnego niż stosunek pracy (np. ze stosunków cywilnoprawnych: zlecenia, umowy o dzieło). Ustalając zakres owych należności, należy mieć na uwadze treść art. 238 cytowanej ustawy, w świetle którego przepisy dotyczące roszczeń pracowniczych stosuje się odpowiednio do roszczeń Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o zwrot z masy świadczeń Funduszu wypłaconych pracownikom upadłego. W tym stanie rzeczy uzasadnione wydaje się stanowisko, że pojęcie "należności ze stosunku pracy" należy rozumieć w taki sam sposób, w jaki ujmuje tę kwestię (roszczeń pracowniczych) ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t.j.:Dz.U.2016.1256).

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest instytucją realizującą państwową gwarancję wypłaty należnych pracownikom świadczeń. Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy w razie niewypłacalności pracodawcy niezaspokojone roszczenia pracownicze, określone w ust. 2 tego przepisu, podlegają zaspokojeniu ze środków Funduszu.

Zakres roszczeń podlegających zaspokojeniu z Funduszu jest ograniczony w trojaki sposób: 1) Fundusz gwarantuje zaspokojenie tylko niektórych roszczeń przysługujących pracownikowi, niezaspokojonych w wyniku upadłości pracodawcy (art. 12 ust.2 ustawy), 2) część należnych roszczeń jest zaspokajana tylko do wysokości przeciętnego wynagrodzenia (art.14 ustawy), 3) za okres nie dłuższy niż 3 miesiące poprzedzające datę wystąpienia niewypłacalności albo ustanie stosunku pracy (art.12 ust.3 ustawy).

Ograniczenie wypłat jest standardem europejskim (art.3 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy - Dz.U.E L.2008.283.36). Przepisów o tych ograniczeniach i limitach, z uwagi na cel regulacji, nie można interpretować rozszerzająco. Taka wykładnia byłaby sprzeczna z ratio legis powołania instytucji gwarancyjnej.

Wskazany katalog świadczeń podlegających zaspokojeniu ze środków zgromadzonych w Funduszu oznacza, że pewna grupa należności ze stosunku pracy pozostanie mimo wszystko poza ochroną wynikającą z omawianej ustawy. Ich dochodzenie przez pracownika będzie więc możliwe na ogólnych zasadach wynikających z ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze. Chodzi tu o część świadczeń, które w rozumieniu prawa polskiego pozostają poza pojęciem tradycyjnie ujmowanego wynagrodzenia za pracę. Można tu wymienić choćby nagrody przyznane pracownikom, niemieszczące się w tradycyjnym pojęciu wynagrodzenia za pracę (a ustawa nie konstruuje własnej

definicji wynagrodzenia), czy odprawy pieniężne (inne niż z ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników) - np. odprawa emerytalno-rentowa czy odprawa pośmiertna, a także odszkodowania w związku np. z niezgodnym z prawem rozwiązaniem stosunku pracy. Innych odpraw przyznanych pracownikom przez przepisy wewnątrzzakładowe (np. układy zbiorowe pracy, regulaminy wynagradzania, pakiety socjalne) fundusz nie wypłaci, podobnie jak np. nagród jubileuszowych, premii czy bonusów.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wynika jednoznacznie, że syndyk dysponował środkami finansowymi na zaspokojenie roszczeń pracowniczych w łącznej kwocie 9.270.926,49 zł, którą to kwotę przeznaczył na wypłatę 62% należnych odpraw wynikających z zakładowego układu zbiorowego pracy. Z kolei by wypłacić pracownikom odprawy wynikające z art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U.2014.262 ze zm.), które powinny być wypłacone w pierwszej kolejności, co wynikało z uchwały Rady Wierzyteli z dnia 21 lipca 2015 r. i art. 342 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego, na który to przepis wyraźnie wskazano w tej uchwale - niezbędna była kwota 5.793.982,66 zł.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że brak było podstaw do przyjęcia, że mimo faktycznego zaprzestania działalności doszło do niezaspokojenia roszczeń pracowniczych ze względu na brak środków finansowych, bowiem syndyk posiadał środki tylko wypłacił je w niewłaściwej kolejności.

Reasumując powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał apelację strony powodowej i interwenienta ubocznego za bezzasadne co skutkowało ich oddaleniem na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego wydano w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) w wysokości 75% stawki minimalnej tj. kwotę 10.800 zł, oddalając dalej idące żądanie w tym przedmiocie z uwagi na brak podstaw do ustalenia stawki przewyższającej stawkę minimalną oraz mając na uwadze sytuację materialną strony powodowej obciążonej wierzytelnościami na kwotę 527.740.857,16 zł.

SSA E. Kunecka SSA M. Pietkun SSA I. Różańska - Dorosz

R.S.